

împreună cu Romuald Podbereski¹, Zofia Klimañska și Wł. Polubiński. Izolat și lipsit de condiții de viață omenească, Żeligowski se îmbolnăvește și prietenii săi deportați pe Ural (Br. Zaleski și alții) reușesc, prin intermediul generalului guvernator Perowski, să-l aducă la Orenburg (1853)², de unde a fost trimis apoi la Ufa (1854). Mutat în 1855 din nou la Orenburg, rămâne aici până în ianuarie 1857, când a fost eliberat și s-a întors la Petersburg.

Cu Żeligowski Şevcenko n-a reușit să poarte corespondență, dar a ținut mereu legătura prin Br. Zaleski. Se pare că cei doi scriitori au fost puși sub o supraveghere atentă. Într-una din scrisori (1853) către Br. Zaleski, Şevcenko precizează că demult dorește să poarte corespondență cu «Sowa» și nu știe cum să facă. Îi cere adresa³. În scrisorile următoare însă se observă că n-au ajuns la o legătură directă. Zaleski îi trimite vești, Şevcenko îl salută pe Sowa (Żeligowski). Cunoaște poemul acestuia *Jordan*⁴. Mulțumește pentru poeziile trimise ale acestuia. În mod special îi plac *Dwa słowa* și *Eksprompt*⁵. Mai tirziu primește de la Zaleski traduceri din Żeligowski, făcute de Pleşceev și consideră că traduceriile sînt frumoase ca și originalele, totuși în *Dwa słowa*, de pildă, traducerea nu poate să egaleze originalul, căci dacă ideea înaltă exprimată de Sowa este păstrată, versul însă nu pătrunde ușor și adine în inima cititorului, așa cum se întimplă la lectura originalului⁶. Este aici principiul artei poetice în concepția lui Şevcenko, pentru care frumusețea poeziei nu stă în complicații de stil, și este și dovada că poetul ucrainean cunoștea subtilitățile limbii polone. Știind că fondul operei poetice este indisolubil legat de forma și limba de exprimare, Şevcenko nu e de acord să se traducă pentru Sowa («mai ales — zice el — pentru Sowa») poemul său *Caterina*. În scrisorile următoare nu uită să salute de fiecare dată pe poetul polon, iar în toamna lui 1855, primind portretul acestuia mulțumește din inimă și mărturisește că ar citi din nou «cu drag» poemul *Jordan*⁷. Ulterior Sowa-Żeligowski rămîne să se îngrijească, pentru tipărire, în locul lui Br. Zaleski, de povestirea *Varnak* a lui Şevcenko⁸, în care eroina Magdalena ar intruchipa pe o tinăra poloneză, Magdalena Sakowska, deportată în Siberia și ucisă.

Ultimul act al relațiilor s-a desfășurat la Petersburg. Toți prietenii buni ai lui Şevcenko au ajuns aici înaintea lui. Eliberat la sfîrșitul lui mai 1857⁹, oprit la Nijni-Novgorod aproape șase luni (20.IX.1857 — 8.III.1858)¹⁰, Şevcenko a pus piciorul la Petersburg în ziua de 27 martie (1858) «la 8 ceasuri seara»¹¹. A doua zi s-a văzut la Belozerski cu Sierakowski, cu Żeligowski și

¹ Podbereski era redactorul revistei «Pamiętnik naukowo-literacki», în care apăruse din opera lui Żeligowski și care fusese cenzurat. În arhivele istorice centrale de stat de la Leningrad s-a păstrat «instrucțiunea» în legătură cu opera lui Żeligowski și poemul său dramatic *Jordan* (vezi V. P. VEDINA, *op. cit.*, p. 44). Cu R. Podbereski însuși Şevcenko se cunoscuse încă după 1840 la Petersburg (Cf. L. HINKULOV, *Тарас Шевченко*, Moscova, 1960, p. 55 și 206).

² Cf. A. DROGOSZEWSKI, *op. cit.*, p. 427.

³ T. ŞEVČENKO, *Твори*, III, p. 385.

⁴ *Ibidem*, p. 388 (1854).

⁵ *Ibidem*, p. 397—398.

⁶ *Ibidem*, p. 400—401.

⁷ *Ibidem*, p. 418.

⁸ *Ibidem*, p. 431. Vezi încă V. P. VEDINA, *op. cit.*, p. 45.

⁹ T. ŞEVČENKO, *Твори*, III, p. 467.

¹⁰ T. ŞEVČENKO, *Дневник*, p. 167 și 251.

¹¹ *Ibidem*, p. 262.